

ÕPPURI ARENGUT JA TOIMETULEKUT TOETAV TUGISÜSTEEM SISEKAITSEAKADEEMIAS

Koostaja: Merle Tammela (ÕO Arendusjuht)

Tallinn 2015

SISUKORD

1.	TUGISÜSTEEMI LOOMINE JA EESMÄRK	4
1.1	Olulised mõisted.....	7
1.2	Tugisüsteemi toimimise põhimõtted	8
2.	ÕPPURITE TOETAMINE ENNE AKADEEMIA, SISSEASTUMISE AJAL, ÕPPIMISE AJAL AKADEEMIAS JA PÄRAST AKADEEMIA	10
2.1	Õppurite toetamine enne akadeemia	10
2.2	Õppurite toetamine sisseastumisel	13
2.3	Õppurite toetamine õpingute ajal akadeemias	14
2.3.1	ERASMUS tudengite toetamine	19
2.4	Koostöö akadeemia vilistlastega pärast akadeemia lõpetamist.....	19
2.5	Huvigruppide rollid õppurite juhendamisel, toetamisel, nõustamisel ja arendamisel.....	20
2.6	Õppuri arengut ja toimetulekut toetav arenguprogramm	22
2.7	Tugisüsteemi mõjususe hindamise võimalused:.....	23
2.7.1	Tugisüsteemi kasutegur õppuritele	24
2.8	Kasulikud lingid õppuritele.....	25

SISSEJUHATUS

Töökoht aastal 2020 ootab noori, kes oskavad toime tulla muutuvate ja ootamatute olukordadega nii tööl kui ka igapäevases elus. See eeldab kohanemisvõimet, toimetulekut pinge ja tagasilöökidega, organiseerimis- ja tegutsemisoskust, ettevõtlikkust ja veel paljusid teisi ülekantavaid pädevusi.

Olulised isikuomadused aastal 2020 on:

- ✓ **Avatus** - võime töötada multikultuurses keskkonnas, erinevad põlvkonnad koos, avatus uutele ideedele
- ✓ **Kohanemisvõime** – suutlikkus kohaneda kiiresti uue olukorraga, valmisolek õppida juurde midagi uut ja muuta oma professioni.
- ✓ **Leidlikkus** – tahe rakendada uusi ja huvitavaid lahendusi, olemasolevate teadmiste baasil uuel viisil väärtust luua.
- ✓ **Suhtlus- ja koostööoskus (meeskonnatööoskus)** on sama olulised kui (tehnilised) teadmised.

Tööandja on huvitatud, et tööle kandideerib töötaja, kes on:

- 1. teadlikult** valinud eriala;
- 2. motiveeritud** oma erialal töötama;
- 3.** huvitatud sellest, et hoida oma **kvalifikatsioon** vajalikul tasemel (sh selle tõstmisest), **valmis tööturu oludele paindlikult reageerima.**

Lisaks erialastele oskustele ootavad tööandjad seda, et noor inimene oskaks ja suudaks ise oma elu korraldada, suudaks oma töö tulemuste eest vastutada ning oleks valmis end tööalastest vajadustest tulenevalt pidevalt täiendama.

Õppuril on vaja omandada oskused, mis toetavad tema nn “hakkamasaamist“ erinevates muutuvates olukordades nii igapäevases elus kui ka töövaldkondades.

Lähiaastatel saab õppurite elu motoks olema Juhan Peegli mõttetera „**Kõik muutub, olge selleks valmis!**“

1. TUGISÜSTEEMI LOOMINE JA EESMÄRK

Tugisüsteemi loomiseks **kaardistati hetkeolukord** - kes, kas, millist nõustamist/toetust vajab ja millal? Viidi läbi vestlused erinevate huvigruppidega, kes on vahetult seotud õppurite toetamise ja juhendamisega, kaardistasime nende ootused ja vajadused (rühmavanemad, üliõpilasesindus, õppereferendid, õppejõud).

Edasi **analüüsiti erinevate huvigruppide tagasiside** (õppeainetele ÕISis, vestlused esmakursuslastega, fookusintervjuud lõpukursustega, tagasiside praktikatele, lõputööde kirjutamise ja kaitsmise ning lõpueksamite korraldamise protsessidele, vilistlaste ja tööandjate rahulolu uuringute tulemused), **kaardistati akadeemias juba toimivad tegevused**, mis toetavad õppuri arengut ja toimetulekut, ning **koostati Primus programmi 2008 – 2014 tegevuste sisuline analüüs**, st kaardistati asjakohased jätkusuutlikud tugi-, nõustamis- ja arendustegevused (tutvumispäevad, tudengiteatmik, rühmavanemate akadeemia, nõustamisalase koostöövõrgustiku seminaridel tehtud ettepanekud nõustamisalasteks arendustegevusteks kõrgkoolides jne).

Järgmise sammuna **paigutati** eelnevate kaardistuste ja analüüside tulemusel **saadud** õppuri arengut ja toimetulekut toetavad **tegevused ajateljele** - enne akadeemiat, sisseastumisel, akadeemias õppimise ajal ning pärast akadeemia lõpetamist.

Tugisüsteemi loomist toetavad erinevad strateegiad, uuringud, arengukavad ja muud regulatsioonid, millede on sätestatud lähiaastate arengusuunad haridusmaastikul, kõrg- ja kutsehariduses, sh Sisekaitseakadeemias.

- Uuringu „Rakenduskõrgharidus Euroopa kõrgharidusruumis, väljundid, institutsioonid, toimemudelid 2020 üks kolmest tulevikustsenaariumist on lõimitud multidistsiplinaarne rakenduskõrgkool, mis tähendab arendustegevuste planeerimist intergreerituse, lõimumise võtmes (<http://www.ttkk.ee/wp-content/uploads/RKRN-teekaart-21m%C3%A4rts2014.pdf>).

- **Strateegia Euroopa 2020** peamine haridusalane eesmärk on langetada 2020.aastaks koolist väljalangemise määr alla 10% (http://ec.europa.eu/europe2020/index_et.htm).
- **Elukestva õppe strateegia (EÕS) 2020** Kõrghariduse arenguprogramm 2015 – 2018 rõhutab, et muutunud õpikäsituse keskmes on õppija ja tema oskused (<https://www.hm.ee/sites/default/files/strateegia2020.pdf>).
- **Konkurentsivõime kavas „Eesti 2020“, Eesti elukestva õppe strateegias 2020 ja Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala arengukavas „TARK ja TEGUS RAHVAS“** on üheks olulisemaks teemaks elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus - töandjate vajadused muutuvad pidevalt ja kõrgkoolide ülesandeks on olla kursis toimivate muudatusega (https://www.hm.ee/sites/default/files/tark_ja_tegus_rahvas_2015_2018_final.pdf).
- **PISA /PIAAC (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*)** uuringute tulemuste järgi on kõrgkoolide üheks oluliseks ülesandeks aidata täiendada õppijate potentsiaali vastavalt nende võimetele, soovidele ja võimalustele.
- **Noortevaldkonna arengukava 2014 – 2020** rõhutab noorte arengu toetamist, noorte konkurentsivõime tõstmist tööturule sisenedes ja tööturul edukaks toimetulekuks, sujuvate üleminekute toetamiseks, selliste oskuste ja teadmiste omandamiseks, mis aitavad kaasa tööturul kindluse saavutamiseks. Lähtuda on vaja noorte vajadustest, üldeesmärgiks on luua võimalused noorte arenguks ja eneseteostuseks (https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf).
- **Kõrgkoolide vilistlaste rahulolu uuring 2012 annab soovitusi kõrgkoolidel üle vaadata** õppekavad, sest need on erialakesksed, üldisi pädevusi, mida hindavad kõrgelt just töandjad, arendatakse vähem – seega valitseb teatav vastuolu kõrgkoolis omandatu ja tööturul vajaminevate pädevuste osas (https://www.hm.ee/sites/default/files/2012._a_vilistlaste_uuring.pdf).

- **Haridus- ja Teadusministeeriumi projekti Huvitav Kooli** raames on kõrgkoolide eesmärgiks luua võimalused gümnaasiumide lõpetajate õpioskuste, karjääriplaneerimisoskuste ning ülekantavate pädevuste arendamiseks, st toetada gümnaasistide sujuvat üleminekut kõrgkooli õppima asumisel (<https://www.hm.ee/et/huvitav-kool>).
- **Siseturvalisuse hariduse mudeli analüüs (PRAXIS 2015)** tõi välja, et akadeemia lõpetajate üldiste kompetentside tase on madal ja nende arendamise olulisust siseturvalisuse valdkonnas on oluline - nt suhtlemisoskus, koostööoskus, meeskonnatööoskus, analüüsi- ja sünteesioskus, eneseväljendusoskus, probleemilahendusoskus, kriitiline mõtlemine, võõrkeeleoskus, arvutioskus jne (https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/Uuringud/siseturva_lopparuanne_praxis.pdf).
- **Sisekaitseakadeemia arengukava 2020**
- **Sisekaitseakadeemia õppekorralduse eeskiri** (*ptk 3.1.7 Üliõpilaste nõustamine*)

Tugisüsteemi loomise **põhieesmärgiks on** toetada õppurite arengut ja toimetulekut, arendada nende õpi- ja karjääriplaneerimisoskusi ning ülekantavaid pädevusi.

Süsteemi alaeesmärkideks on:

- suurendada noorte edasist toimetulekut ning konkurentsivõimet igapäevaelus ja tööturul;
- vähendada õppurite koolist väljalangevus;
- suunata õppurite teadlikku valikut, teadlike otsuste tegemist;
- suurendada õppurite aktiivsust ja vastutust oma valikute, õpitulemuste ja toimetuleku eest ning kaasata neid akadeemia arendustegevustesse;
- kujundada tulevasele riigiametnikule olulisi hoiakuid ja väärtushinnanguid.

Õpi- ja karjääriplaneerimisoskuste ning ülekantavate pädevuste süsteemne ja eesmärgipärane arendamine annab õppuritele võimaluse edukaks toimetuleksuks õpingutega akadeemias ning on sillaks õpingutest tööle suundumisel või tööalast karjääri vahetades.

1.1 Olulised mõisted

- ✓ **Õppurite arengu ja toimetuleku toetamine on** protsess, tulemuslik dialoog, partnerlussuhe abistaja ja abivajaja vahel, koostöö erinevate õppeprotsessi huvigruppide vahel õppija arengu toetamiseks - olukorra analüüs, probleemide sõnastamine, parimate võimalike lahenduste leidmine.
- ✓ **Õppur** – Sisekaitseakadeemia kutse- ja rakenduskõrghariduse kadetid/õppurid magistriõppe tudengid, ERASMUS tudengid
- ✓ **Huvigrupp** – inimesed, kes toetavad õppurite arengut ja nende toimetulekut, loovad õppurite arengu ja toimetuleku toetamiseks võimalusi, jagavad informatsiooni, annavad nõu, juhendavad ning vajadusel suunavad nad spetsialistide juurde
- ✓ **Õpioskused** – oskus oma õppimist ise juhtida: seada õpieesmärke, kavandada õppimist, valida õppimiseks sobivaim stiil ja meetod, analüüsida oma õpitulemusi ning vajadusel oma tegevust muuta.
 - a. Õpioskused aitavad saavutada soovitud õpitulemusi, ennetada õpiraskusi ja lahendada õppimisega seotud probleeme. Need oskused on õpitavad ja nende kasutuselevõtt aitab tõsta õppija edukust ja rahulolu oma tegevusega - õppida mõistliku ajaga, kasutada efektiivseid töövõtteid, saada õpitust aru, õpitut kasutada nii koolis kui elus, ennast vajadusel ise aidata, teha koostööd, meenutada olulist ka aastate möödudes.

Õppija 5 põhioskust (R. Fisheri põhjal, 2004)

- **Eesmärgistamise oskus** - et teha õigeid valikuid, tuleb osata otsustada, mida õigupoolest teostada tahetakse, st vastata küsimusele - kuhu ma tahan jõuda?
- **Oma aja organiseerimise oskus, kavandamine** - sammude ja tegevuste kindlaksmääramine ja järjestamine, st vastata küsimusele - kuidas ma selleni jõuan?
- **Küsimuste küsimise oskus** - haridus algab küsimisest ja uurimistahtest; küsimuste küsimine, aga ka oletamine ja ennustamine aitavad õpitavat paremini mõista ja meelde jätta, uurida vaheeesmärke ja seda, kuidas nendeni jõuda.

- **Eneserefleksiooni oskus** - see on oskus oma tegevust vaadelda ja analüüsida. Kuidas mul läheb? Kas ma teen seda, mida kavatsesin teha? Mis on läinud hästi? Mis oleks võinud olla teisiti?
- **Tervikmuustrite märkamise oskus** - see on seoste, kujundite ja tervikute märkamine materjalis, infos ja oskustes, mida kasutatakse. Mida see mulle meenutab? Kuidas on see omavahel seotud?
- ✓ **Karjääriplaneerimisoskused** - kompetentsid, mis aitavad õppuril koguda, analüüsida, sünteesida ja organiseerida enesekohast ning haridus- ja kutsealast infot, teha teadlikke otsuseid. Need oskused on vajalikud selleks, et teadlikult kujundada oma elu, kavandada isiklik karjääriplaan ja see ka ellu viia.
- ✓ **Ülekantavad pädevused** - oskused, mis on inimestele vajalikud tööülesannete efektiivseks täitmiseks, on ühised iga laadi õpingutes, tööaladel ja karjäärimudelites ning võivad olla sillaks õpingutest tööle suundumisel või tööalast karjääri vahetades

1.2 Tugisüsteemi toimimise põhimõtted

Tulemusliku toetamise/juhendamise/nõustamise aluseks on see, et abiotsija tahab, et teda aidatakse ja abipakkuja (nõustaja), kes teab, kuidas aidata.

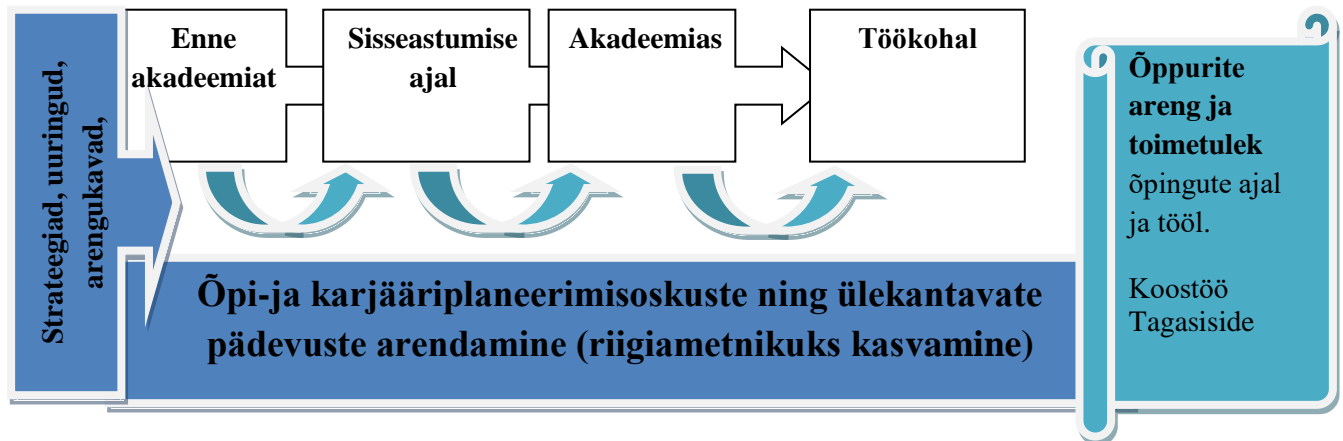
Oluline on oskus märgata inimest, abivajajat, pakkudes talle võimalusi teha valikuid ning tegutseda vastutustundlikult.

Tugisüsteemi loomisel on kasutatud integreeritult kolme erinevat lähenemist õppurite arengu ja toimetuleku toetamiseks:

- Info edastamine ja vahendamine
 - Erinevate lahendusvariantide pakkumine, st nõu andmine
 - Vastastikune (koos)õppimine, toetamine/juhendamine/nõustamine kui kahepoolne suhtlusprotsess
- ✓ **Süsteemne lähenemine** – loodud on erinevad võimalused õppurite arengu ja toimetuleku toetamiseks ajateljel - enne akadeemiat, sisseastumisel, õpingute ajal akadeemias ja pärast akadeemiat, et suunata õppurite teadlikku valikut ja vähendada õpingute katkestamist, väljalangemist akadeemiast.

- ✓ **Integreeritud, lõimitud, tegevuspõhine lähenemine** - me ei räägi noorte nõustamisest, juhendamisest, arendamisest ja toetamisest, **vaid loome erinevate tegevuste kaudu võimalused (nn „võimalustevõrgustiku) õppurite arengu ja toimetuleku toetamiseks, suurendades õppurite enda vastutust, aktiivset osalemist** nendes protsessides, sh säilitades klassikalise nõustamise elemendid, nt nõustamine kui info edastamine, info vahendamine, spetsialisti abi - õpinõustamine, karjäärinõustamine, psühholoogiline nõustamine.
- ✓ **Vajaduspõhine lähenemine** – arvestatud on erinevate sihtgruppide tagasisidega, fookuses on õppurite ootused ja vajadused.
- ✓ **Horisontaalne, läbiv teema** on õppuri toimetuleku pädevuste nn ülekantavate pädevuste (üldiste kompetentside, võtmepädevuste) arendamine.
- ✓ „Elav süsteem“ - reageerib muutustele **haridusmaastikul ja tööelus, laiemalt ühiskonnas** – süsteem on pidevas arengus, avatud uuele, paindlik, koostööle suunatud.
- ✓ **Jätkusuutlik** - tugisüsteemi toimimise tulemuslikkuse analüüs/tagasisidestamine, uute arendustegevuste ellu viimine.
- ✓ **Fookuses on õppur, tema aktiivne kaasamine** - õppuri aktiivsus/motivatsioon/huvi ja vastutus oma arengu ja toimetuleku eest, valmisolek kujundada ise oma õpitee.
- ✓ **Koostöökultuuri arendamine (avatus ja koos õppimine)** - mida igaüks meist (erinevad huvigrupid) saab ära teha selleks, et luua võimalusi õppurite arengu ja toimetuleku toetamiseks Sisekaitseakadeemias, olla õppurite jaoks olemas, teha õppuritele vajalik info neile kättesaadavaks, märgata õppurit, kuulata neid, vajadusel ulatada abikäsi, sh vajadusel suunata spetsialisti juurde.
- ✓ **Väga oluline on koostöö akadeemiaväliste huvigruppidega**, tööandjate ja vilistlastega, asutuste ja organisatsioonidega, kes tegelevad nõustamisega, sh Rajaleidja keskustega ning erinevate kõrgkoolidega.

2. ÕPPURITE TOETAMINE ENNE AKADEEMIAID, SISSEASTUMISE AJAL, ÕPPIMISE AJAL AKADEEMIAS JA PÄRAST AKADEEMIAID

Joonis 1 Õppurite arengut ja toimetulekut toetav süsteem

Õppurite arengut ja toimetulekut toetav süsteem toetab gümnaasistide sujuvat ülemineku gümnaasiumist kõrgkooli, toimetulekut sisseastumisega seotud tegevustes, õpingute edukat läbimist, toimetulekut tulevasel töökohal ning kogu protsessi jooksul kujundab õppurite väärtushinnanguid ja hoiakuid, mis on olulised riigiametnikuks kasvamisel.

2.1 Õppurite toetamine enne akadeemiaid

Eesmärk: Toetada õppurite sujuvat üleminekut gümnaasiumist kõrgkooli, suunata teadlikku erialavalikut, arendada õpi- ja karjääriplaneerimisoskusi, sh pöörata tähelepanu teemale – mida, miks ja kuidas õpitakse kõrgkoolis. (vt tabel 2)

1. **Sisekaitse eelkoolitus** - tekitada huvi akadeemias õpetavate erialade vastu, suunata/ toetada gümnaasistide teadlikku erialavalikut; toetada sujuvat üleminekut gümnaasiumist kõrgkooli läbi õpi – ja karjääriplaneerimisoskuste arendamise.

Tabel 1. Õppurite toetamine

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
1.	Sisekaitselise eelkoolituse 3-aastase kursuse läbiviimine erinevates Eesti gümnaasiumides, sh Ida-Virumaal (Kohtla-Järve ja Narva)	september - juuni	sisekaitselise eelkoolituse koordinaator, tööandjate esindajad
2.	35-tunnine eesti keele /erialakeele) kursus muukeelsetele sisekaitselise eelkoolituse suunal õppijatele	september	sisekaitselise eelkoolituse koordinaator, keelekeskus
3.	2-päevase erialakeele omandamist toetavad praktilised laagrid Väike-Maarjas ja Paikusel	oktoober	sisekaitselise eelkoolituse koordinaator, pääste ja politsei eriala õppejõud ja kadetid
4.	2-päevased erialaseid oskusi kinnistavad laagrid Väike Maarjas ja Paikusel	mai - juuni	sisekaitselise eelkoolituse koordinaator, pääste ja politsei eriala õppejõud ja kadetid

- 2. Õppurite värbamisprotsess** – edastada informatsiooni sisseastumis- ja õppimistingimuste kohta ning suunata õppurite teadlikku valikukut. (vt tabel 3)

Tabel 2. Värbamisprotsess

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
1.	Info edastamine akadeemia koduleheküljel: sisseastumistingimused (eesti keele test, füüsilised katsed, TRIPOD test, kutsesobivusvestlus)		TKO, ÕO, kolledžid, keelekeskus, spordikeskus

Tabel 2. Järg

2.	Info edastamine erinevate kanalite kaudu (Facebook, infovoldikud/pass, messid, nt TEEVIIT, ORIENTIIR jt, videofilmid erialade tutvustamiseks, reklaam televisioonis/raadios/ajalehtedes)	jooksvalt	TKO, kolledžid, üliõpilasesindus
3.	Avatud uste päevad (erialade ja õppimistingimuste tutvustamine, sh võimalus saada individuaalset nõustamist, nt bussisõidu ajal Paikusele)	märts	TKO, ÕO, kolledžid, Rajaleidja keskus, tööandjad/vilistlased, üliõpilasesindus
4.	Sisejulgeolekupäevad Narvas, Kohtla-Järvel, Tabasalus jne	märts - mai	TKO, sisekaitse eelkoolituse koordinaator, kolledžid, tööandjad, sh vilistlased, üliõpilasesindus
5.	Tudengivarjupäevad akadeemias	märts - mai	TKO, kolledžid, üliõpilasesindus

3. **Projekt Huvitav kool** (<https://www.hm.ee/et/huvitav-kool>) – toetada gümnaasiumite õpilaste, sh tulevaste sisekaitseakadeemia õppurite sujuvat üleminekut gümnaasiumist kõrgkooli. (vt tabel 4)

Tabel 3 Projekt Huvitav kool

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
1.	Vestlusringid gümnaasiumites, projekt Tagasi kooli (vestlusi viivad läbi akadeemia kadetid/vilistlased) teemal „Kuidas ellu jääda kõrgkoolis, sh millist õppijat ootab Sisekaitseakadeemia?“	jaanuar - mai	õppeosakonna arendusjuht, TKO, üliõpilasesindus, vilistlased

2.	Akadeemiasse sisseastumisel nõutava eesti keele testi läbimist toetavad kursused (koos testi sooritamise võimalusega) muukeelsetele õppuritele Ida-Virumaal (Kohtla-Järvel, Narvas)	märts - mai	keelekeskus
3.	Füüsiliste katsete eelsooritamise võimalus	märts - mai	spordikeskus
4.	Gümnaasistide sujuvat üleminekut gümnaasiumist kõrgkooli toetavad arendustegevused, nt uurimistöode juhendamine, gümnaasiumide ja Sisekaitseakadeemia ühisprojektid (konverentsid, seminarid, arutelud jne)	Toimumise ajad täpsustuvad õppeaasta alguses	ÕO, õppejõud, üliõpilasesindus

2.2 Õppurite toetamine sisseastumisel

Eesmärk: jagada informatsiooni õppekavade, sisseastumistingimuste kohta, toetada, ja juhendada õppureid dokumentide sisseandmisel ning testide sooritamise ajal, suunata noorte teadlikku valikut (nt kutsesobivusvestlusel) (vt tabel 4)

Tabel 4. Õppurite toetamine sisseastumisel

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
1.	Info edastamine sisseastumistingimuste kohta koduleheküljel, Facebooki's, sh elektrooniline TUDENGITEATMIK (kõik vajalik info õppuri vaates)	juuni-juuli	TKO, ÕO, õppekavade juhid
2.	Info edastamine, õppurite juhendamine ja toetamine dokumentide esitamisel SAISis ja akadeemias kohapeal, sh info õppekavade kohta	juuni	õppeosakonna spetsialist, õppereferendid, õppekavade juhid
3.	Info edastamine, õppurite juhendamine ja toetamine eesti keele testi sooritamiseks	juuni - juuli	keelekeskus
4.	Eesti keele kursus muukeelsetele õppuritele sisseastumiseks vajaliku testi	juuni	keelekeskus

	edukaks läbimiseks		
5.	Info edastamine, õppurite juhendamine ja toetamine füüsiliste katsete sooritamiseks	juuni - juuli	spordikeskus
5.	Info edastamine, õppurite juhendamine ja toetamine kutsesobivus testide sooritamiseks	juuni-juuli	õppekavade juhid
6.	Info edastamine, õppurite juhendamine ja toetamine TRIPOD testi läbimiseks	juuni-juuli	õppekavade juhid

2.3 Õppurite toetamine õpingute ajal akadeemias

Eesmärk: suurendada õppurite vastutust ja aktiivsust, arendada õpi- ja karjääriplaneerimisoskusi ning ülekantavaid pädevusi, vähendada akadeemiast väljalangemist, vajadusel suunata õppurid spetsialistide juurde konsultatsioonile. (vt tabel 5)

1. **Põhitähelepanu tugitegevustele, mis on mõeldud esmakursuslastele**, sest nende hulgas on kõige rohkem akadeemiast väljalangejaid.
 Kaasata aktiivsemad õppurid tugisüsteemi tegevuste elluviimisesse, rakendada nende võimekust ja potentsiaali.
 Oluliseks suunaks esmakursuslaste toetamisel on tuutorluse arendamine, ehk siis õppurite toetamine vanemate kursuste kadettide pool
2. Tugisüsteemi huvigrupid, sh õppurid ise lähtuvad oma tegevustes kahest põhimõttest:
 - ✓ mida meist igaüks saab ära teha, sh eeskuju, sõna ja teoga (Verbis aut Re);
 - ✓ selleks, et kedagi õpetada/juhendada/nõustada, on vaja ise pidevalt õppida, arenedada.
3. **Psühholoogiline nõustamine õppimise ajal toimib põhimõttel** – märka abivajajat ja suuna vajadusel spetsialisti juurde.

Õppuritel on võimalus pöörduda Rajaleidja keskuse psühholoogide poole (nt Tallinnas asukohaga Tallinn, Maakri tn 23a), meie kontaktisikuks Janne Kants (jann.kants@rajaleidja.ee).

Tabel 5. Õppurite toetamine õpingute ajal

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
1.	Õppuri arenguks ja õpiajal toimetulekuks olulise info edastamine, vahendamine		
2.	Olulise info edastamine elektroonilises Tudengiteatmikus SKA koduleheküljel www.sisekaitse.ee/tudengiteatmik	Kogu õppimise aja, sisu uuendatakse enne iga õppeaasta algust	TKO, ÕO, kolledžite direktorid, üliõpilasesindus
3.	Olulise, sh õpi-, karjääri- ning psühholoogilise nõustamise alase info edastamine SKA koduleheküljel, intraneti Tudengiveebis www.sisekaitse.ee/tudengiveeb	Kogu õppimise aja, sisu uuendatakse jooksvalt	ÕO, TKO, üliõpilasesindus
4.	Olulise info edastamine esmakursuslastele tutvumispäevade raames (3 päeva)	august	ÕO, kõik akadeemia tugiüksused, üliõpilasesindus
5.	Üliõpilaste esitlus esmakursuslastele „Kuidas Sisekaitseakadeemias õppimise ajal ellu jääda?“	august	üliõpilasesindus, ÕO
6.	Õppekorraldusega seotud infotunnid esmakursuslastele olulistel teemadel (õppekorraldusest SKAs, ÕISi kasutamine, VÕTA vormistamine ÕISis jne)	september - oktoober	ÕO, õppekavajuhid, õppereferendid

7.	Õppurite regulaarne toetamine, juhendamine, nõustamine		
-----------	---	--	--

8.	Õppurite igapäevane nõustamine, vajadusel spetsialisti juurde suunamine	august - juuni	õperefereendid, õppedistsipliini spetsialistid
9.	Õppurite toetamine, juhendamine, nõustamine - mida, miks ja kuidas õpime/õpetame?	september - mai	õppejõud
10.	Õppurite regulaarsed kohtumised, vestlusringid kolledžite direktoritega, õppekava juhtidega, õperefereentidega õppekorraldusega seotud teemadel	1x kuus	kolledžite direktorid, õppekavade juhid, õperefereendid
11.	Nõustamisteemalised artiklid Verbis aut Res	1x kuus	üliõpilasesindus, Rajaleidja keskus
12.	Praktika läbimist toetavad tegevused		
13.	Infotund, vestlusring "Praktikate korraldamisest kolledžites, sh oluline info tutvumispraktikast"	august - september	praktikate kuraatorid, praktikajuhendajad
14.	Infotund, vestlusring "Praktika õpiväljundid, nende hindamine, praktika aruande koostamine, koostööst praktika juhendajaga"	enne igale praktikale minekut	Praktikate kuraatorid, praktikajuhendajad
15.	Lõputöö kirjutamist toetavad tegevused		
16.	Infotund/vestlusring "Üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhend" (juhendi tutvustamine)	oktoober - november	õppekavade juhid, SJI ja ÖSK
17.	Infotund/vestlusring "Lõputöö kirjutamise protsess, sh koostööst juhendajaga"	oktoober - mai	õppekavade juhid, SJI ja ÖSK
Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad

18.	Vestlusring "Lõputöö kaitsmiseks ettevalmistamine ja lõputöö kaitsmise protsess"	aprill - mai	õppekavade juhid, SJI ja ÕSK
19.	Vestlusringid kolledžites "Lõpueksami sisu, vorm, hindamiskriteeriumid, kuidas valmistuda eksamiks ja kuidas toime tulla pingega eksamiolukorras"	märts - mai	õppekavade juhid, Põhja - Eesti Rajaleidja keskus
20.	Infootsingu koolitused – teadusartiklite otsimine erinevatest andmebaasidest	september - mai	raamatukogu, kolledžite õppejõud
21.	Õppurite personaalne nõustamine lõputööde kirjutamisel	september - mai	raamatukogu, kolledžite õppejõud
22.	Vabaaine "Abiks lõputöö kirjutajale - lõputööde keeleline korrektsus" (eesti keel, inglise keel summary jaoks)	jaanuar - aprill	keelekeskus
23.	Infotunnid ja arendusseminarid õppurite aktiivsuse ja vastutuse suurendamiseks		
24.	Rühmavanemate ja üliõpilasesinduse meeskonnapäev	august	üliõpilasesindus, TKO, ÕO
25.	Rühmavanemate akadeemia – esimeste kursuste rühmavanemate 2-päevane koostööseminar	oktoober	ÕO, üliõpilasesindus, õppereferendid
26.	Üliõpilasesinduse regulaarsed kokkusaamised, sh kohtumised akadeemia juhtkonnaga	september - mai	üliõpilasesindus
27.	Rühmavanemate regulaarsed nõupidamised, sh koos üliõpilasesindusega, videoülekanne	2 x semestris	ÕO, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad

Tabel 5. Järg

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutajad
28.	Tuutorite koolitus	aprill - juuni	ÕO koostöös Tallinna Tervishoiu Kõrgkooliga
29.	Ettevalmistav kursus neile, kes hakkavad esindama akadeemiat õppurite värbamisprotsessi ajal	oktoober - detsember	TKO, ÕO
30.	Õpi- ja karjääriplaneerimisoskuste ning ülekantavate pädevuste arendamist toetavad tegevused		
31.	Kadettide akadeemia, õppurite arenguprogramm ülekantavate pädevuste arendamiseks (programmi teemad on lahti kirjutatud lk 17)	1x kuus	ÕO, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
32.	Vestlusring „Kuidas ellu viia oma hea idee? (probleemide lahendamise oskus, loovustehnikate rakendamine)	aprill	InHTK, rühmavanemad, ÜE, ÕO
33.	Vestlusringid inglise keele "soojas hoidmiseks"	2x kuus	üliõpilasesindus, rühmavanemad, keelekeskus
34.	Sisekaitseakadeemia Avaliku Esinemise Grupp (SKA AEG) – suulise eneseväljendusoskuse arendamine	1xkuus	üliõpilasesindus, rühmavanemad, keelekeskus
35.	Koostöö teiste kõrgkoolide õppuritega		
36.	Osalemine erinevate kõrgkoolide haridusteemalistes seminaridel, konverentsidel (Tartu Ülikooli Narva kolledž, KVÜÕA, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Tallinna Tehnikakõrgkool jne)	1x semestris	üliõpilasesindus, rühmavanemad
37.	Tuutorite koolitus koostöös Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli või Tallinna Ülikooli tudengitega	aprill - mai	üliõpilasesindus

2.3.1 ERASMUS tudengite toetamine

Tabel 6. Erasmus tudengite toetamine

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutaja
1.	Tudengite toetamine, nõustamine enne õppetöö algust	veebruari - august	välissuhete osakond
2.	Tudengite toetamine, nõustamine õppimise ajal	september - jaanuar	ÕO, välissuhete osakond
3.	Inglisekeelse kodulehekülje arendamine (info uuendamine, ingliskeelsed õppekaardid, aineprogrammid jne)	veebruari - mai	välissuhete osakond, ÕO

2.4 Koostöö akadeemia vilistlastega pärast akadeemia lõpetamist

Eesmärk: hoida sidet akadeemia lõpetajatega/vilistlastega, rakendada nende võimekust ja potentsiaali akadeemia õppurite arengu ja toimetuleku toetamisel

Akadeemia lõpetajatest saavad meie vilistlased/tulevased tööandjad, kes on võtmeisikuteks uute koostöövõimaluste leidmisel õppurite toetamisel ja arendamisel, sh akadeemiaga kontakti hoidmisel, akadeemia arendustegevustes aktiivselt osalemisel. (vt tabel 7)

Tabel 7. Koostöö vilistlastega

Jrk	Tegevus	Toimumise aeg	Vastutaja
1.	Projekt Vilistlased koolivilistlaste kohtumised kadettidega, sh ametites; karjäärpäevad, karjäärkohvikud, Huvitavate kohtumiste klubi, akadeemia vilistlaste edulood ajalehes Verbis aut Re jne	Kokkuleppel kolledžitega	vilistlaste kogu, üliõpilasesindus, õppereferendid
2.	Kadettide töövarjupäevad ametites (erinevatel ametikohtadel)	õppeaasta jooksul, vastavalt ametite võimalustele	kolledžid

2.5 Huvigruppide rollid õppurite juhendamisel, toetamisel, nõustamisel ja arendamisel

Süsteemi raames toimub tihe koostöö erinevate olulisemate huvigruppide vahel.

Tugisüsteemi toimimise eelduseks on abistaja ja abiotsija ühised tegevused - koos arutlemine, mõtlemine, kavandamine, kus kõige olulisem on suhtlemisoskus. Õppurite nõustamise/toetamise/juhendamise/arendamise vormideks on individuaalsed konsultatsioonid (individuaalne lähenemine) ning grupikonsultatsioonid, st seminarid/arutelud/õpitoad ning ühisseminarid/arutelud erinevatele õppurit toetavatele huvigruppidele eraldi ja koos.

Õppurite nõustamine toimub kolledži direktori/instituudi juhataja, õppekavajuhtide, õppetooli või õppekeskuse juhataja, õppejõudude, õppekorraldusspetsialistide, magistriprogrammi juhi, praktikakuraatorite- ja juhendajate, lõputööde juhendajate, õppeosakonna töötajate, välissuhete spetsialisti ja teiste tugiüksuste esindajate koostöös. (vt tabel 8)

Tabel 8. Huvigruppide rollid õppuri toetamisel

Jrk	Huvigrupp	Tegevus
1.	Rühmavanem	Rühmavanem on kontaktisikuks grupi ja kolledži vahel – vahendab grupile õppetööga seotud olulist infot (nt muudatused tunniplaanis jne). Rühmavanema põhiülesandeks on olla oma õpperühma esindaja, koordinaator, informatsiooni vahendaja ja nõustaja.
2.	Üliõpilasesindus	Üliõpilasesinduse liikmed on kontaktisikuteks õppurite ja kooli juhtkonna vahel, vahendavad olulist infot, sh õppurite ootusi ja vajadusi kolledžiteüleselt, sh juhtkonna tasandil (kohtumised rektoriga).
3.	Vanemate kursuste kadetid, nn tuutorid	Tuutorid toetavad ja juhendavad esmakursuslasi, sh ERASMUS tudengeid akadeemias kohanemisel (tugisüsteem noorelt noorele), nt kuidas ellu jääda kõrgkoolis, elu-olu ühiselamus, toitlustamine, õppekavaväline tegevus jne

Tabel 8. Järg

Jrk	Huvigrupp	Tegevus
4.	Õppereferent	<p>Õppereferent on õppurite vahetu kontaktisik kolledžis, edastab operatiivset infot, nõustab õppurit õppekorralduse, õppekava, tunniplaani, stipendiumiarvestuse, õppejõudude, õpingutulemuste hindamise ning õppeteenustasuga seotud küsimustes tööpäeva raames.</p> <p>Õppereferent koostöös õppeosakonna spetsialistiga väljastab üliõpilase soovil väljavõtte õpingukaardist või tõendi üliõpilase õppimise kohta akadeemias.</p>
5.	Õppejõud	<p>Õppejõud toetab ja juhendab õppurit õppeaine läbimise ja arvestuste ning eksamite sooritamise seotud küsimustes ÕIS-is määratud konsultatsiooni aegadel (konsultatsiooniajad määrab õppejõud üheks semestriks arvestades igale nädalale minimaalselt 1,5 tundi) või õppejõu ja õppuri vastastikkusel kokkuleppel määratud aegadel.</p> <p>Üliõpilastel on õigus õppejõult saada täiendavat konsultatsiooni nelja akadeemilise tunni ulatuses iga õpetatud ainepunkti kohta.</p> <p>Õppejõul on õigus anda täiendavat konsultatsiooni kogu õpperühmale korraga.</p> <p>Õppejõud selgitab aine alguses, mida, miks ja kuidas koos õpitakse, sh tutvustab õpiväljundeid, hindamismeetodeid ja – kriteeriume.</p>
6.	Praktikakuraator	<p>Praktikakuraator toetab ja juhendab õppurit akadeemias enne praktikale minekut, sh jagab infot praktikakorralduse kohta, selgitab praktikaaruande täitmisega seonduvat, on õppurile akadeemiapoolseks kontaktisikuks praktika ajal ning pärast praktika läbimist toetab ja juhendab praktikaaruande koostamist ja selle kaitsmist</p>
7.	Praktikajuhendaja	<p>Praktikajuhendaja on tööandja esindaja, kes toetab ja juhendab õppurit praktika ajal töökohal</p>

Tabel 8. Järg

8.	Lõputöö juhendaja	Lõputöö juhendaja (kaasjuhendaja) toetab ja juhendab õppurit lõputöö kirjutamise ajal
9.	Kolledži direktor, instituudi juhataja, õppekavajuht	Õppekavajuht toetab ja nõustab õppurit tema õiguste ja kohustuste (nt õppekulude tagasimaksmine) ning õppekava läbimisega seotud küsimustes eelnevalt kokkulepitud ajal, sh korraldab kolledžisiseseid ühiseid infotunde
10.	Õppeosakonna töötajad	Toetavad/juhendavad õppureid vastuvõtu ja õppekorraldusega seotud üldistes küsimustes ning ERASMUS programmi tudengeid õppetöoga seotud küsimustes, väljastavad õppuri soovil väljavõtte õpingukaardist või tõendi õppimise kohta akadeemias ning toetavad õppureid ÕISiga seonduvate probleemide lahendamisel
12.	Välissuhete osakonna töötajad	Edastavad vajaliku informatsiooni õppimis- ja praktikavõimaluste kohta välismaal, sh toetavad ERASMUS tudengite kohanemist ja toimetulekut akadeemias ning toetavad ja juhendavad akadeemia õppureid, kes soovivad osaleda üliõpilasvahetuses
13.	Raamatukogu töötajad	Raamatukogu töötajad toetavad õppurite infokirjaoskuse arendamist, juhendavad õppureid õppe-, teadus- ja loometöök vajalike teavikute otsimisel ja andmebaaside kasutamisel, sh viivad läbi infootsingu infotunnid kolledžites ning pakuvad personaalset nõustamist lõputöö kirjutamise ajal
14.	InHTK töötajad	Innovatsiooni ja haridustehnoloogiakeskuse töötajad toetavad õppurite loovuse arengut, kaasavad õppureid simulatsiooniõppuste ettevalmistamise ja läbiviimise protsessi, korraldavad ideede konkursse

2.6 Õppuri arengut ja toimetulekut toetav arenguprogramm

Õppurite erinevate tagasisidede põhjal on välja valitud õppuri jaoks olulised teemad ning koostatud arenguprogramm.

Teemad pakutakse õppuritele välja kolledžiteüleselt, et toetada meie tunnet ja arendada koostöökultuuri Kadettide Akadeemia formaadis 1x kuus koostöös Rajaleidja keskuste töötajatega. (vt tabel 9)

Tabel 9. Arenguprogramm

Jrk	Teema	Toimumise aeg	Vastutaja
1.	Mina meeskonna liikmena, koostöökultuur, grupiprotsessid	oktoober	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
2.	Ajajuhtimine	november	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
3.	Väärtused ja hoiakud	detsember	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
4.	Probleemide lahendamine, kasutades loovustehnikaid	jaanuar	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
5.	Eesmärgid, nende püstitamine ja elluviimine	veebruar	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
6.	Toimetulek muudatustega, ootamatute olukordadega, sh konfliktsituatsioonides (emotsioonide juhtimine)	märts	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad
7.	Eneseanalüüsi koostamine – isikuomadused, õpimotivatsioon jne)	aprill	ÕÕ, õppereferendid, üliõpilasesindus, rühmavanemad

2.7 Tugisüsteemi mõjususe hindamise võimalused:

Tugisüsteemi hindame esiteks õppurite tagasiside kaudu – kas õppur on rahul süsteemi rakendamist toetavate toetus- ja arendustegevustega, kas tugisüsteem täidab püstitatud eesmärke. Teiseks süsteemi toimimise hindamise olulisemaks indikaatoriks on tööandjate ja vilistlaste rahulolu akadeemia lõpetajatega, nende toimetulekmuutuvastes ja ootamatutes olukordades töökohal.

Õppurite tagasiside:

- Ankeetküsitlused ja vestlused esmakursuslastega (tagasiside tugitegevustele sisseastumisel, tutvumispäevade ajal, esimestel kuudel akadeemias)
- Fookusintervjuud lõpukursuse kadettidega (tagasiside õppekavale tervikuna, sh tugisüsteemi rakendamist/toimimist toetavatele tegevustele)
- Vestlused akadeemiast väljalangejatega
- Tagasiside õppeainetele ÕISis

- Tagasiside praktikatele, lõputööde kirjutamise/kaitmisele ja lõpueksami sooritamisele

Tagasisidet õppurit toetavate tegevuste kohta enne akadeemiasse astumist saame küsitlusest, mis viiakse läbi Lime Survey keskkonnas ning vestlustest esmakursuslastega.

Tagasisidet õppurit toetavate tegevuste kohta sisseastumise ajal saame küsitlusest, mis viiakse läbi Lime Survey keskkonnas ning vestlustest esmakursuslastega.

Tagasisidet õppurit toetavate tegevuste kohta õppimise ajal saame vestlustest esmakursuslastega, fookusintervjuudest lõpukursuste õppuritega, õppurite tagasisidest õppeainetele ÕISis, vestlusest akadeemiast väljalangejatega, tagasisidest praktikatele ja lõputööde kirjutamisele, lõpueksamite sooritamisele ning kaudselt vilistlaste ja tööandjate rahulolu uuringutest.

Tagasisidet ERASMUS tudengite toetamise kohta saame erasmuslaste seas läbi viidud kirjaliku küsitluse ja suulise vestluse tulemuste analüüsist. (vt tabel 7)

Tagasisidede kokkuvõtete põhjal viime igal aastal septembris läbi tagasisideseminari, millel osalevad erinevate huvigruppide esindajad. Kaks korda aastas toimuvad õppurite ja õppejõudude ühised arutelud tagasiside seminaril kahel kõige olulisemal, lahendust vajaval teemal. Igal aastal oktoobris toimub õppekava arendusseminar, kus arutuseel teemad, mis õppurite tagasisidest tõstatatud.

Õppurite tagasiside ja vilistlaste/tööandjate rahuloluuuringute tulemused on aluseks tugisüsteemi parendustegevusteks ning uute arendustegevuste algatamisel.

2.7.1 Tugisüsteemi kasutegur õppuritele

Õppuritele on loodud võimalused teadlikult, eesmärgipäraselt arendada õpi-, karjääriplaneerimisoskusi ning ülekantavaid pädevusi, mis toetavad nende arengut ja toimetulekut õppimise ajal akadeemias, sh muutuvates ja ootamatustes olukordades nii akadeemias õppimise ajal kui ka tulevases töökohas.

- Õppur planeerib eesmärgipäraselt oma õpiteed akadeemias, võtab vastutuse oma õpitulemuste eest (mida, miks ja kuidas õpin, mida konkreetselt mina saan ära teha) ja oskab planeerida karjääri tulevases töökohas.

- Õppur lahendab tekkinud probleeme või lahendamist vajavaid olukordi konstruktiivse arutelu käigus, aktiivse kuulamise vormis, mitte ei oota „valmis retsepte“.
- Õppurid teavad, kelle poole oma probleemidega pöörduda - teda kuulatakse ja kuulatakse ning vajadusel suunatakse abivajaja spetsialisti juurde.
- Õppuritel on võimalus aktiivselt osaleda akadeemia arendustegevustes.

Tugisüsteemi rakendamist toetavad materjalid on kättesaadavad elektrooniliselt veebileheküljel: <https://prezi.com/isbsp0zuf9kg/copy-of-oppuri-arengut-ja-toimetulekut-toetav-noustamissusteem-skas/>, sh SKA koduleheküljel ning on kättesaadavad paberkandjal. Tugisüsteemi lisaks on EXELi tabel, milles on detailne otseste ja kaudsete õppuri arengut ja toimetulekut toetavate tugitegevuste loetelu koos vastutajate ja orienteeruva toimumise ajaga.

Õppuri jaoks on tema arengut ja toimetulekut toetava tugisüsteemi kohta vajalik info leitav elektroonilises TUDENGITEATMIKUS veebiaadressil www.sisekaitse.tudengiveeb.

2.8 Kasulikud lingid õppuritele

✓ Õpioskuste arendamine

Õpioskuste test:

http://www.syg.edu.ee/~peil/opi_oppima/oskuse_test.html

Õpioskuste arendamise kursus: <http://oppioskused.edicypages.com/>

Õpioskused ülikoolis: üldised õpioskused

<https://prezi.com/udblbjzbws9u/opioskused-ulikoolis/>

Õpioskused:

http://opetaja.edu.ee/kyllin/materjalid/varia/oppima_oppimine.pdf

✓ Karjääriplaneerimisoskuste arendamine

Rajaleidja keskused

<http://www.rajaleidja.ee/>

<http://www.rajaleidja.ee/karjaariplaneerimine-2/>

<http://www.rajaleidja.ee/karjaarituulpdf/>

Mis on karjäär?

https://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/15978/mis_on_karj_r_ja_karjriplaneerimine.html

<https://tudengiveeb.ee/et/esileht/tulemuslik-korgharidus/29-tooturg/karjajaeer-sinu-elutee/154-karjajaeer-inimese-elutee>

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine:

<http://kodu.ut.ee/~epuman/LT/Elukestev.html>

Karjääri planeerimise etapid:

<http://www.cv.ee/content/index.php?id=636&gr=1>

Karjäärikompass: <http://karjäärikompass.ee/>

ON-line karjääritest: <http://www.dreamfoundation.eu/career-test/page1>

<http://tervekarjaar.kny.ee/karjaariplaneerimismaterjalid-alusta-siit/>

Persoonibrändi kujundamine (oskuste kaardistamine):

<http://persoonibrand.ee/oma-oskuste-kaardistamise-persoonibrand-ja-selle-esitlemine>

Tripodi Ametialase suundumuse küsimustik (AASK) asub Eesti Töötukassa kodulehel

✓ **Ülekantavate pädevuste arendamine kõrgkoolis**

<http://primus.archimedes.ee/sites/default/files/lekantavad%20oskused.pdf>

Ülekantavad pädevused Top10

<http://www.careernotes.ca/employability/top-10-employability-skills/>

Üldised kompetentsid

<http://www.kutsekoda.ee/fwkc/contenthelper/10448381/10506333>

Videod

<https://www.youtube.com/watch?v=NE0IFGBK2kM>

<https://www.youtube.com/watch?v=qwJIhZcAd0I>

✓ **Tagasiside:** www.inspiratsioon.ee

✓ **Motivatsioon, harjumused:**

<https://tudengiveeb.ee/et/esileht/toeoturule-sisenemine/23-oppimine/praktilised-nouanded-korgkoolis-toimetulekuks/76-kuidas-leida-motivatsiooni> Kui motivatsioon ei aita:

<https://www.youtube.com/watch?v=FdF81QZDd6w>

Harjumused: <http://harjumused.ee/>